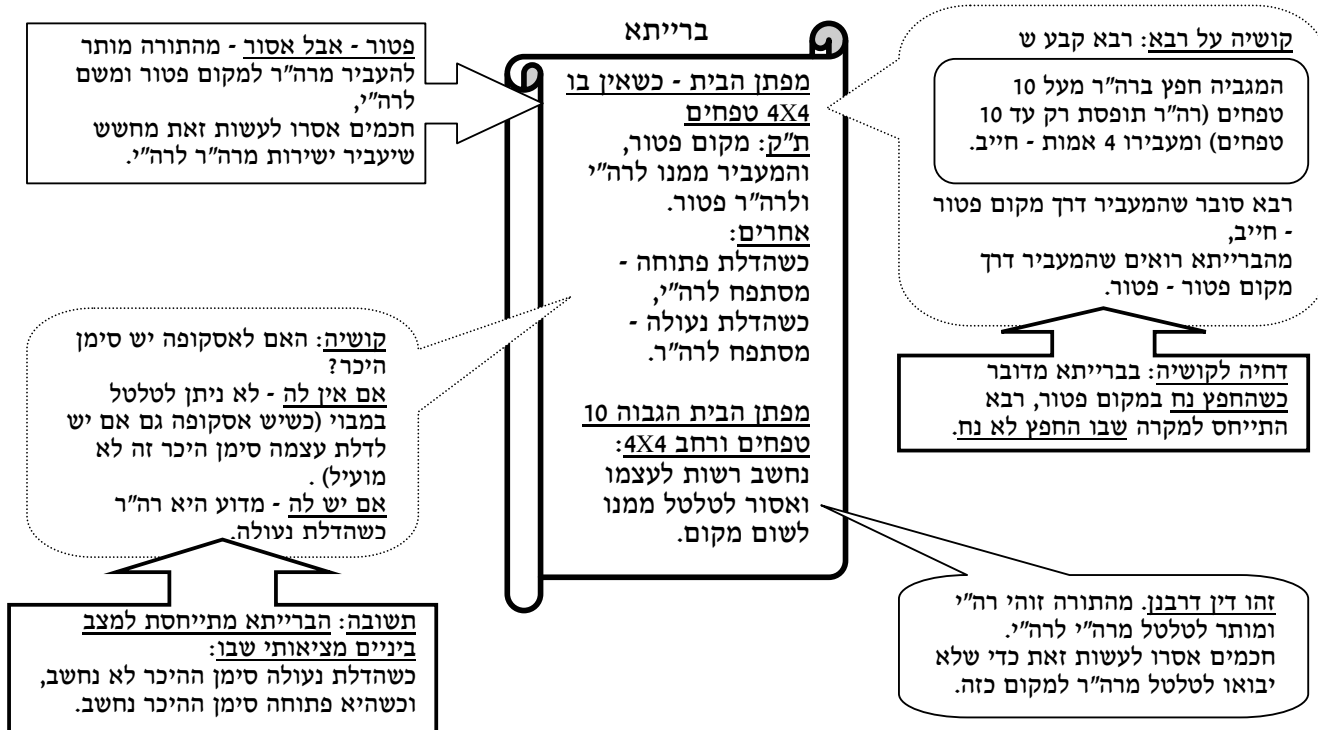


שבת ח: (שו מעל תוס ד"ה לימא) עד ט: (ש13 מהסוף)

ביאורי מושגים
מקום פטור: ברה"ר - כל מקום הקטן מ4X4 והגבוה מ3 טפחים.
בכרמלית - נחלקו הראשונים. יש הסבורים שהדין מקביל לרה"ר. יש הסבורים שמקום פטור צריך שיהיה גבוה 10 טפחים.
חיוב תפילה - לפי הרמב"ם (תפילה א:א) יש חיוב מהתורה להתפלל פעם ביום, לפי הרמב"ן (סה"מ ה) החיוב להתפלל הוא רק בזמן צרה (הגר"ד סולובייצ'יק טען שגם לרמב"ן הסובר שעצם החיוב להתפלל כל יום הוא רק מדרבנן, כשהאדם מתפלל הוא מקיים מצוה מדאורייתא), לפי שתי השיטות חיוב תפילת מנחה הוא מדרבנן.



שבת ט: (ש3 מהסוף) עד יא. (המשנה)

ביאורי מושגים
'המתנות' - כשהגמרא אומרת סתם מתנות היא מתכוונת ל'זרוע לחיים וקיבה'. כל בהמת חולין שנשחטת חייב השוחט (אם הוא לא כהן) לתת לכהן את הזרוע (הימנית), הלחיים והקיבה של הבהמה. בניגוד לרוב מתנות הכהונה (תרומה, תרומת מעשר, חלה ועוד) ובדומה לראשית הגז, בזל"ק אין קדושה וכל אחד יכול לאכול אותם גם אם אינו כהן וגם אם הוא טמא. כיום רוב העולם נוהג שלא להפריש זל"ק בהסתמך על כך שלכהנים אין הוכחה לכך שהם כהנים. מנהג זה בעייתית לאור העובדה שבפדיון הבן העולם לא מתבסס על כך ונוהג לתת לכהן את הפדיון.

רב ור"ח לא חולקים:
 רב התייחס לבני א"י,
 ר' חנינא לבני בבל.

שתי האפשרויות אינן חלוקות:
 אם זהו הדיון הראשון - משיתעטפו,
 אם כבר דנו - משיתחילו לטעון.

מהו שלב התחלת העיסוק (משלב זה אין צריך להפסיק לתפילה)
 1. **תספורת** - משילבש את הסינר.
 2. **מרחץ** - משיפשוט את הבגד העליון.
 3. **בורסקי** - משיפשיל שרוולים ויקשרם.
 4. **אכילה** - **רב**: נטילת ידים, **ר' חנינא**: משיתיר את החגורה.
 5. **דין - אפשרות א'**: משיתעטפו הדיינים, **אפשרות ב'**: משיתחילו הבע"ד לטעון.

אמנם הברייתא חידשה כבר לגבי מנחה דין דומה.
אבל בערבית יש מקום להחמיר יותר כיוון ש:
 1. בערב יותר נוטים להשתכר.
 2. זמנה של מנחה קצוב, של ערבית לא.

אביי: לשיטה שתפילת ערבית רשות:
 אדם שהתיר את חגורתו לא מטריחים אותו ללבושה ולהתפלל ערבית, ומותר לו להמתין עד לסיום הסעודה.

אביי הניח שיש ללבוש חגורה לפני התפילה.
הבנה זו תלויה בהנחה בסיסית בנוגע לאופי התפילה:
 רבה בר רב הונא היה **מתלבש בלבוש מיוחד** לפני התפילה - מדין 'הכון לקראת א-להיך ישראל'.
 רבא היה פושט את בגדו המכובד לפני התפילה - כדי לעמוד כעבד לפני רבו.
 רב כהנא **שילב בין הגישות** - בתקופות קשות נהג כרבא, בתקופות נוחות נהג כרבה בר רב הונא.

מח' נוספת בנוגע לאופי התפילה:
מה היחס בין לימוד תורה לתפילה:
 רבא ור' זירא - בהתנגשות בין לימוד התורה לתפילה התורה גוברת.
 רב המנונא - זמן תורה לחוד וזמן תפילה לחוד.

הל' בית המרחץ

1. **במרחץ יש 3 מקומות:**
מקום שבו כולם לבושים - מותר בהכל.
מקום שבו רק חלק לבושים - אסור בתורה ותפילה ומותר בשאלת שלום, ואם לובש בתפילין אינו חייב לחולצם.
מקום שכולם ערומים - אסור בהכל.

2. בית מרחץ ושירותים שאין בהם אנשים אסורים כאילו יש בהם.

3. מקום שרק יועד למרחץ - אין בו איסורי מרחץ (זאת בניגוד לשירותים ששם יש הסוברים שהיעוד כבר אוסר).

4. 'שלום' הוא שמו של הבורא ולכן אסור להזכירו במקום מטונף. 'אמונה' היא תיאור של הבורא ולכן מותר להזכירה בכל מקום.

הנהגות הדיינים

1. על הדיינים להשתעבד ולהתמסר לציבור. רב אמי ורב אסי היו בודקים כל שעה אם אין מי שצריך אותם.

2. על הדיינים לדאוג גם לעצמם, אין זה נכון שהדיינים לא יאכלו כל היום. עליהם לדון מהבוקר עד הצהריים ואז לאכול.

3. דיון שדן דין לאמיתו שותף לבריאת העולם!

ענייני חכמה שונים

1. אין לקפח בין אחים - והראיה יוסף שקיבל כתונת משובחת ומשם התגלגל כל הריב עם אחיו, והירידה למצרים.
2. עדיף לגור בעיר צעירה כיוון שהיא לא הספיקה לצבור מנהגים קלוקלים ורעים.
3. הנותן מתנה לחברו צריך ליידע את חברו על כך (אם הוא לא ידע על כך בלי שיודיע לו).
4. אדם הרגיל בדבר מחשיבו יותר מאנשים אחרים. לכן רב חסדא, תלמידו של רב, היה להוט יותר מאחרים אחרי דברי רב.
5. בית הכנסת צריך להיות המבנה הגבוה ביותר בעיר.
6. עדיף לשמש גוי מלשמש תלמיד חכם (מחשש שלא ישרתו כראוי ויענש על כך), ועדיף לשמש ת"ח מלשמש יתום ואלמנה (שדמעתם קרובה וה' מקשיב להם במיוחד).
7. ענייני הנהגת הציבור רבים הם מאוד ולא ניתן להקיפם ולסכמם.
8. תענית חלום היא מועילה ומשובחת ובפרט אם היא מתבצעת בו ביום (ואפילו בשבת!).

ציטוט מהמשנה

ואם התחילו:
לתפילה - אינם צריכים להפסיק.
לק"ש - חייבים להפסיק.

ר' יוחנן: דין זה תקף רק
ברשב"י ותלמידיו שהיו
מתמסרים לתורה ותורתם
היתה אומנתם.

המשנה חוזרת על דין זה
כדי לחדש שגם העוסק
בלימוד תורה אינו צריך
להפסיק לתפילה.

ובעיבור השנה מחמירים
עוד יותר.

ברייתא בעניין עיבור השנה

ר' אלעזר בר צדוק: היו עסוקים
בעיבור שנה - אין מפסקים לא
לתפילה ולא לקריאת שמע!!!

שבת יא. (המשנה) עד יב. (ש צרה אחרונה)

ביאורי מושגים
 חיוב הפרשת תרומות ומעשרות - חיוב תר"מ נוצר מהתורה רק כשנגמרה מלאכתם של הפירות ורק כאשר האדם המגדל משאירם אצלו. חכמים תיקנו שכל הפירות חייבים במעשרות, וכן תיקנו שהפירות חייבים בתר"מ מהרגע שעברו שלב משמעותי באסיף שלהם (עוד לפני שנגמרה מלאכתם) אלא אם כן אוכלם בדרך ארעי. לכן להלכה רק אדם האוכל בדרך ארעי ורק לפני שנגמרה מלאכת הפירות - פטור מתר"מ.
זב בעל ג' ראיות - זב נחשב לזב ומתחייב בקרבן זיבה רק אם רואה שלוש ראיות של זוב (אפילו ביום אחד). כאשר הוא רואה שתי ראיות הוא עדיין אינו נחשב לזב לעניין קרבן אך חוששים לכך שיראה פעם שלישית ויטמא אחרים ברוקו או בזובו. אחרי שהזב רואה שלוש ראיות הוא צריך לספור שבעה ימים נקיים שבסופם הוא טובל, מביא קרבן ונטהר.

משנה

תקנות המונעות חילול שבת מתוך היסח הדעת

1. אין לצאת עם חפץ סמוך לער"ש מחשש שיטכח ויטלטל.

2. אין לפלות כינים או לקרוא לאור הנר מחשש שיטה את הנר, (ומורה יכול לראות היכן תלמידיו, הקוראים לאור הנר, נמצאים).

תקנה מתחום אחר מאותו עיקרון

זב וזבה לא יאכלו יחד על אותו שולחן - מחשש שיטכח שהיא אסורה עליו.

מראה הדורש עיון - אסור לראות לאור הנר, שאינו דורש עיון - מותר.

הגמרא מסתפקת מדוע אסרו לפלות כינים: האם זה מחשש שמא יטה את הנר, או מחשש שמא יהרוג את הכינה. הגמרא מוכיחה מהברייתא שהחשש הוא שמא יטה.

יש 3 דעות בנוגע לאיסור הריגת כינה בשבת:
 1. ר' אליעזר: אסור וחייב חטאת כהורג גמל.
 2. רב הונא: מהתורה מותר, וחכמים אסרו.
 3. בית הלל: מותר לכתחילה.

ברייתא

חכמים אסרו לעמוד ברה"י ולשתות ברה"י, וכן להיפך - מחשש שיטלטל את הכוס. ואם מכניס את ראשו ורובו - אין חשש.

וכן הדין לעניין גת.

מה פירוש 'וכן בגת':

אביי: גת היא כרמלית, חכמים אסרו גם לעמוד ברה"י ולשתות בכרמלית.

רבא: וכן לעניין פטור מעשרות לשותה מהגת (יין בגת לא נגמרה מלאכתו ואם שותה בדרך ארעי פטור).

אביי ורבא נחלקו האם האיסור שבברייתא תקף גם בכרמלית.

דחיה: ייתכן שהברייתא היא לפי שיטת ר' יהודה: ר' יהודה: לאומן אסור מהתורה לצאת עם כלי אומנתו אפילו כשהוא תחוב בבגדו.

הוכחה לאביי - הברייתא קובעת:
 אין לצאת בערב שבת עם מחט התחובה בבגד. והרי כל האיסור לצאת בשבת עם מחט תחובה הוא גזרה - מכאן שגזורים גזרה לגזרה.

שורש איסור הוצאה מכרמלית לרה"י הוא רק מדרבנן. המח' בין אביי לרבא היא האם יש לגזור גזרה על גזרה: אביי: זוהי גזרה אחת. רבא: אין לגזור גזרה לגזירה.

סתירה בין שתי ברייתות

האם לזב מותר לצאת בשבת עם בד על האבר:
ברייתא א': אסור מדרבנן.
ברייתא ב': אסור מהתורה.

הסברם של אביי ורבא:
 המח' מתבססת על מח' ר' שמעון ור' יהודה:
מלאכה שאינה צריכה לגופה:
 ר' שמעון: אסורה מדרבנן.
 ר' יהודה: אסורה מהתורה.
 זב היוצא עם בד זוהי מלאכה שאינה צריכה לגופה - ולכן לר"ש אסור מדרבנן, ולר' יהודה אסור מהתורה.

הסבר רב המנונא לסתירה:
 הברייתות מתייחסות לשני מקרים שונים:
 זב עם 2 ראיות - זב זה זקוק לבד לבדיקה - ולכן הוא אסור מהתורה.
 זב עם 3 ראיות - זב זה זקוק לבד רק לנקיון - ולכן הוא אסור רק מדרבנן.

הסבר רב יוסף לסתירה: המח' מתבססת על מח' ר"מ ור"י:
 האם מותר לאומן לצאת בכלי תשמישו כשהם עליו:
 ר' מאיר: אסור מדרבנן.
 ר' יהודה: אסור מהתורה.

דחיה: גם שימוש למניעת לכלוך - נחשב שימוש משמעותי.
 לכן גם בד שמשמש לנקיון אסור בהוצאה מרשות לרשות.

דחיה: המקרה של זב לא מקביל למקרה של אומן. באומן אין דרכו של האומן לצאת כך, בזב דרכו לצאת כך. כשדרכו לצאת גם ר"מ מודה שאסור מהתורה.

אדם צריך להתנהג בצורה שלא תגעיל את סביבתו לכן:
 1. אין לפלות כינים ברה"ר.
 2. אין להקיא ברה"ר.

הלכות הוצאה נוספות
 1. מותר לצאת עם תפילין ער"ש, כיוון שחייב למשמש בהם כל שעה ייזכר ולא יבוא להוציאם בשבת.
 2. חייב אדם למשמש בבגדיו בערב שבת - כדי שלא ישכח ויוציא.

שבת יב. (ש2 מסוף הצרות) עד יג: (המשנה)

ביאורי מושגים
איסור קרבה על ערווה - איסור כרת קיים רק בביאה אסורה. קירבה של חיבה אסורה גם כן אך העובר על כך אינו בכרת.
 הרמב"ם סבר שאיסור מגע של חיבה הוא מהתורה, הרמב"ן סבור שאחד משניים: או שזה איסור של חצי שיעור מהתורה או שזהו איסור דרבנן,
מגע שאינו של חיבה - מגונה הוא אם אין בו צורך. רופא וכן מקרים דומים של צורך מותרים.
 נגיעה בין קרובי משפחה יש להמנע במידת האפשר, למעט מגע של אב בבתו ואם בבנה.

ברייתא

להרוג כינה, לשדך לילדים, ללמד תינוקות, לנחם אבלים ולבקר חולים:
בית שמאי: אסור בשבת.
בית הלל: מותר בשבת.

ביקור חולים

1. בקושי התירו לבקר חולים בשבת - לכן יש לנחם את החולה במשפטים ייחודיים המדגישים את קדושת היום.
2. ר' יוסי: יש לאחל לחולה רפואה שלמה בתוך חולי ישראל.
3. הקב"ה נמצא על מיטת החולה ומטפל בו בעצמו!!!
 לכן: 1. המבקר את החולה צריך להתנהג בחרדת קודש!
 2. ניתן לאחל לחולה בשפה ארמית (שפה שהמלאכים לא מבינים).

הלכות הטית הנר

1. האיסור תקף גם אם הנר רחוק מאוד מהקורא.
2. באדם חשוב אין איסור (אלא אם כן משים עצמו כהדיוט על לימוד תורה).
3. אם יש 2 אנשים העסוקים באותו עניין - מותר, ובמדורה אפילו 100 אסור.
4. כל שמש יכול לעיין בנר מנפט - הנר מסריח ולכן השמש חושש מלהטותו.
5. שמש שאינו קבוע (ולכן לא חושש מבעה"ב) בנר משמן יכול לעיין, (האמוראים נחלקו האם יש להורות הלכה זו לרבים).

ציטוט מהמשנה

אין לקרוא לאור הנר מחשש שיטה את הנר.

ציטוט מהמשנה

מורה יכול לראות היכן תלמידיו, הקוראים לאור הנר, נמצאים.

הרב - יכול לעיין רק בראשי הפרקים.
התלמידים - אפשרות א' - יכולים לעיין רק בראשי פרקים.
אפשרות ב' - יכולים לעיין ללא הגבלה - אימת רבם עליהם!

ציטוט מהמשנה

זב וזבה לא יאכלו יחד על אותו שולחן - מחשש שישכח שהיא אסורה עליו.

התנא ר' שמעון בן אלעזר: ראו כמה ישראל קדושים הם: המשנה אוסרת רק זב וזבה. טהור זבה נוהגים איסור מעצמם (כדי שהזבה לא תטמא את מאכלי הטהור) ולכן לא צריך להתייחס למקרה הזה.

ברייתא

פרוש זב לא יאכל
עם עם הארץ זב
שמה ירגילנו.

מה החשש:
אביי: שמא יאכילנו מאכלים אסורים.
רבא: שמא יתרגל לאכול עימו גם בימי טהרו.

דחיה: שם אין שינוי. כאן
יש שינוי (הם ישנים עם
בגדים).

נסיון הוכחה א': בברייתות רבות אנו
מוצאים איסור על טמא וטהור וכן על
בשר וחלב לאכול יחד בלי היכר.

ספק הגמרא:
האם מותר לאדם לישון עם
אשתו הנידה באותו מיטה
הוא בבגדו והיא בבגדה?

נסיון הוכחה ב': הנביא יחזקאל משווה את איסור אשת רעהו לאיסור אשתו.
מכאן שכשם שאסור לאדם לישון עם אשת רעהו, כך אסור לו לישון עם אשתו
באותה מיטה ללא הרחקה.

מסקנה זו היא בניגוד לשיטת ר' פדת. ר' פדת סבור שמהתורה האיסור
הוא רק על ביאה לכן אין להחמיר בשינה משותפת ללא מגע.

מעשה בתלמיד חכם שנהג היתר מגע באשתו בימי ליבונה, ומת בחצי ימיו.
אמר על כך אליהו (הנביא?): 'ברוך המקום שהרגו שלא נשא פנים לתורה'.

שבת יג: (המשנה) עד טו. (ש2)

ביאורי מושגים
 טומאה - מהתורה דיני טומאה רלוונטים רק לעניין קדושה, אדם הרוצה להכנס למקדש, לאכול קודש, תרומה או מעשר שני. היו פרושים שקיבלו על עצמם לאכול את חוליהם בטהרה אבל זוהי כאמור תוספת קדושה ולא עיקר הדין.
 דרגות הטומאה - מהתורה כל מקור טומאה (חוץ ממת) מוגדר אב הטומאה. לרוב אב טומאה המטמא חפץ, הופך את החפץ להיות ראשון לטומאה. ראשון לטומאה מטמא ברמה של שני, שני מטמא לרמת שלישי, ושלישי מטמא לרמת רביעי.
 אדם וכלים יכולים להיות רק אב או ראשון לטומאה, אוכלים ומשקים של חולין יכולים להיות גם שני לטומאה, תרומה רגישה עוד יותר ומסוגלת להיות גם שלישי. והרגיש מכולם הוא הקודש שמסוגל להיות אפילו רביעי לטומאה!!!

משנה

ההלכות שהובאו במשניות הקודמות הם מההלכות שנידונו בעליית חנניה בן חזקיה בן גרון שאלו חכמים לבקרו ונמנו וגברו ב"ש על ב"ה וגזרו 18 הלכות.

חנניה בן חזקיה בן גרון:
 1. חנניה וסיעתו חיבבו את הצרות והגאולה מהם ולכן כתבו את מגילת תענית.
 2. חנניה התבודד בעלייתו זמן רב ויישב את כל הסתירות שבספר יחזקאל - אלמלא היה עושה זאת, היו, חלילה, גוזזים את ספר יחזקאל.

המשנה היא כשיטת ר' יהושע ולא כשיטת ר' אליעזר:

ר"י: כל האוכל אוכלים טמאים נהיה שני לטומאה. ר"א: האוכל אוכל טמא נטמא באותה רמה של האוכל. (אכל ראשון נהיה ראשון, שני נהיה שני).

טעם הגזירה: חוששים שהתרומה תגע באוכל טמא או במשקה טמא שנשאר בפיו ותיטמא.

טעם הגזירה: המקואות היו מטונפים ולכן אנשים היו נוהגים לשטוף את גופם אחר כך. בעקבות זאת אנשים חשבו שמה שמטהר הוא המים הנקיים (השאובים!) ולא המים המטונפים (שאינם שאובים).

חכמים חששו שהבריות לא יקבלו את גזירה מס' 4 כיוון שהיא תיראה בעיניהם הצרות לא הגיונית. לכן הם הוסיפו את גזירה 5.

אוכלים שנטמאו ממשקים שנטמאו מאב הטומאה, וכלים שנטמאו ממשקה הזב טמאים מהתורה, ואינם חלק מהגזירה.

- המשנה במסכת זבים המפרטת 9 גזרות מתוך 18**
- דברים אלו מטמאים את התרומה ברמה של שלישי:**
1. האוכל אוכל שהוא ראשון לטומאה.
 2. האוכל אוכל שהוא שני לטומאה.
 3. השותה משקים טמאים.
 4. אדם שטבל ובא ראשו ורובו במים שאובים.
 5. הנופלים על ראשו שלושה לוגים מים שאובים.
 6. ספר 24 ספרי הקודש.
 7. ידיו של אדם.
 8. טבול יום.
 - 9,10. אוכלים וכלים שנטמאו ממשקים.

ביאורי מושגים
משקה הזב - זב הינו אב הטומאה. משקים שנוגעים בו הינם ראשון לטומאה ומטמאים אוכלים מהתורה. חלק מההפרשות הנוזליות היוצאות מהזב (דמו, מי רגליו, זובו) נקראים מעיינות, נחשבים אב הטומאה, ומטמאים אדם וכלים מהתורה.

ההיסטוריה של טומאת ידיים

1. שלמה המלך גזר טומאה על ידיים לעניין אכילת קדשים. שמאי והלל גזרו טומאה גם על תרומה - ולא קיבלו את גזרתם. תלמידיהם גזרו שוב טומאה על התרומה - והפעם קיבלו את הגזרה.
2. לא הסבירו שבתחילה גזרו רק על ידיים שנגעו בכתבי הקודש, ואחר כל הוסיפו טומאה על כל הידיים, כי כבר על שמאי והלל עצמם כתוב שגזרו טומאה על הידיים ולא רק בידיים שנגעו בכתבי הקודש (תוס' ד"ה שמאי).

שבת טו. (ש2) עד טו: (ש11 מהסוף)

<p>ביאורי מושגים <u>המידות בימי חז"ל</u>: שש מידות שהיו תלויות אחת בשניה הן: כור, איפה, סיאה, קב, לוג, וביצה. ור"ת שלהם כאסקל"ב. היחס ביניהם הוא לפי הסימן יגודו. בתורה יש גם את מידת ההין שהיא שלושה קבים.</p>	<p>כור = י (10) איפות, איפה = ג (3) סיאות, סיאה = ו (6) קבים, קב = ד (4) לוגין, לוג = ו (6) ביצים.</p>
---	--

5 המח' היחידות שבין שמאי להלל

1. הכמות המחייבת בהפרשת חלה:
שמאי: קב, הלל: קביים, חכמים: קב וחצי (וכשהגדילו את המידות ב20% - קב ורבע).
2. כמות המים שאובים הפוסלים את המקווה:
שמאי: 9 קבין, הלל: הין, 2 הגרדיים משמם של שמעיה ואבטליון: 3 לוגים.
3. כמה זמן אחורה צריכה אישה שראתה דם לחשוש:
שמאי: אינה צריכה לחשוש אחורה, הלל: עד הבדיקה הטהורה האחרונה,
חכמים: או 24 שעות או הבדיקה האחרונה - הזמן המאוחר מהשניים.
4. האם יש לסמוך על קרבנות ביר"ט כרגיל:
שמאי: לא, הלל: כן.
5. מה מעמדם של ענבים שנבצרו לגת:
שמאי: הוכשרו, הלל: לא הוכשרו.

רב הונא מנה רק את שלושת המח' הראשונות. את הרביעית הוא לא מנה כיוון שזוהי מח' ישנה שנחלקו בה החכמים עוד לפני שמאי והלל, את החמישית הוא לא מנה כיוון שבמחלוקת זו 'נכנע' הלל לשמאי.

סדר המנהיגים הרוחניים של עם ישראל מ200 השנים האחרונות של הבית השני ועד לעריכת המשנה:

חמשת הזוגות:
 יוסי איש צרידה, ויוסי איש ירושלים,
 יהושע בן פרחיה וניתאי הארכלי,
 יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח,
 שמעיה ואבטליון,
 שמאי והלל.

שושלת הלל:
 1. הלל (בן זוגו של שמאי).
 2. רבן שמעון (בן הלל).
 3. רבן גמליאל הזקן (בן שמעון).
 4. רבן שמעון בן גמליאל מהרוגי מלכות, (היה בזמן החורבן).
 5. רבן גמליאל (בן שמעון) מיבנה - בר הפלוגתא של ר' יהושע.
 6. רבן שמעון בן גמליאל (השני) - בן דורם של תלמידי ר' עקיבא (ר' מאיר, ר' יהודה, ר' שמעון וכו').
 7. רבי (בנו של רשב"ג) - עורך המשנה.

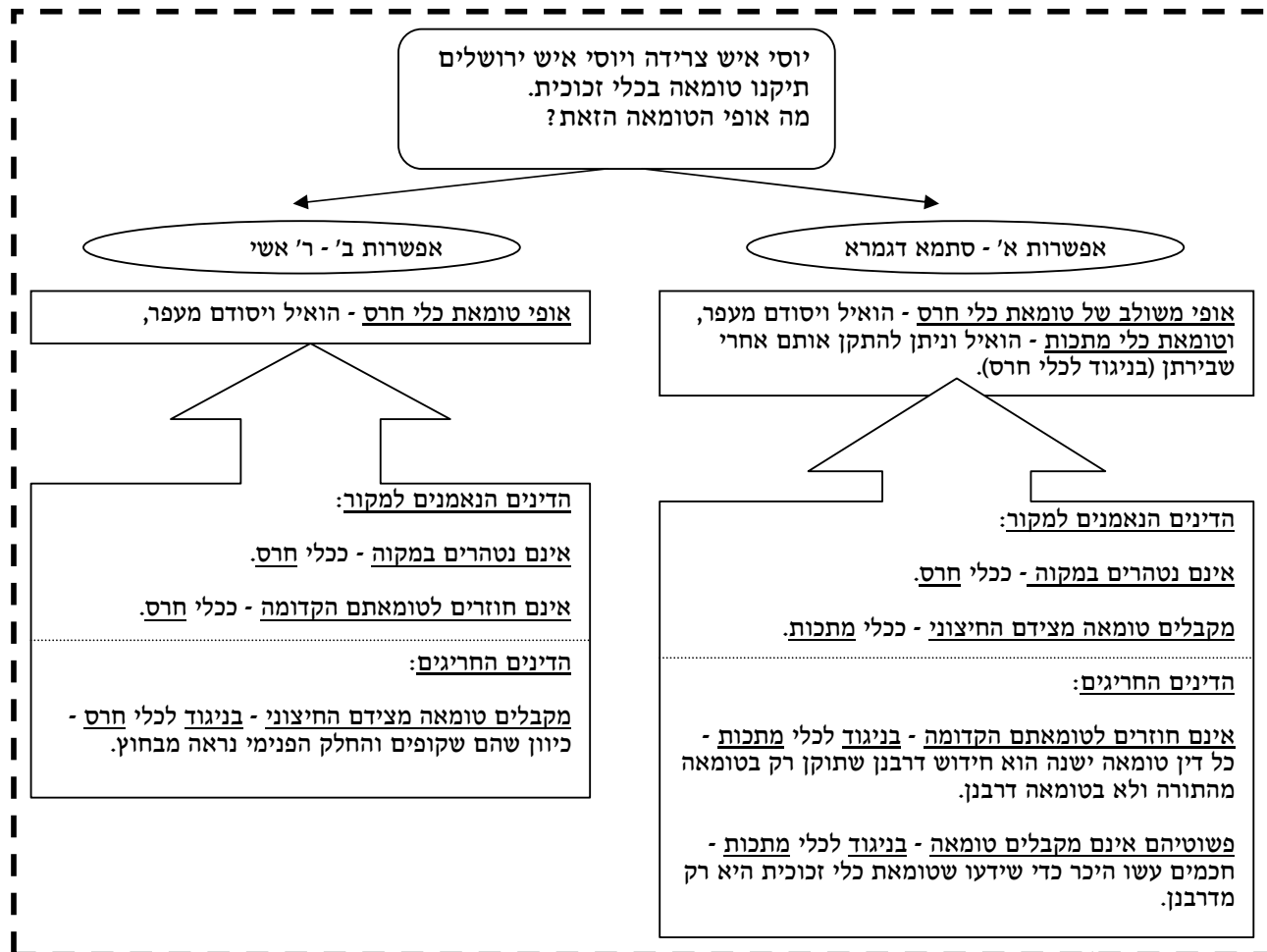
שלושת השלבים בגזרת הטומאה על חוץ לארץ

1. 175-225 לפני החורבן (בערך) - גזרו הזוג הראשון (יוסי איש צרידה ויוסי איש ירושלים) ספק טומאה על האדמה שבחז"ל.
2. 80 לפני החורבן - גזרו ספק טומאה על אויר חז"ל.
3. עשרות שנים אחרי החורבן - גזרו באושא ודאי טומאה על אדמת חז"ל.

המצב הסופי:
 אדמת חז"ל - טמאה לחלוטין, אויר חז"ל - טמא מספק.

שבת טו: (ש10 מהסוף) עד טז: (הנקודתיים ש3 מעל תוס' ד"ה 'אף')

ביאורי מושגים
 טומאת כלי חרס - שני מאפיינים מרכזיים יש לכלי חרס בעולם הטומאה:
 1. טהרה - מקוה לא מטוהר כלי חרס, הדרך היחידה לטהרם הוא לשבור אותם.
 2. קבלת טומאה והעברתה - כל הכלים מקבלים טומאה ומעבירים אותה ע"י מגע בצד החיצוני או בצד הפנימי.
 כלי חרס לא נטמאים ממגע בצד החיצוני ואילו בצד הפנימי אין צורך בנגיעה, ומספיק שהטומאה תהיה בחלל הכלי כדי לטמא אותו.

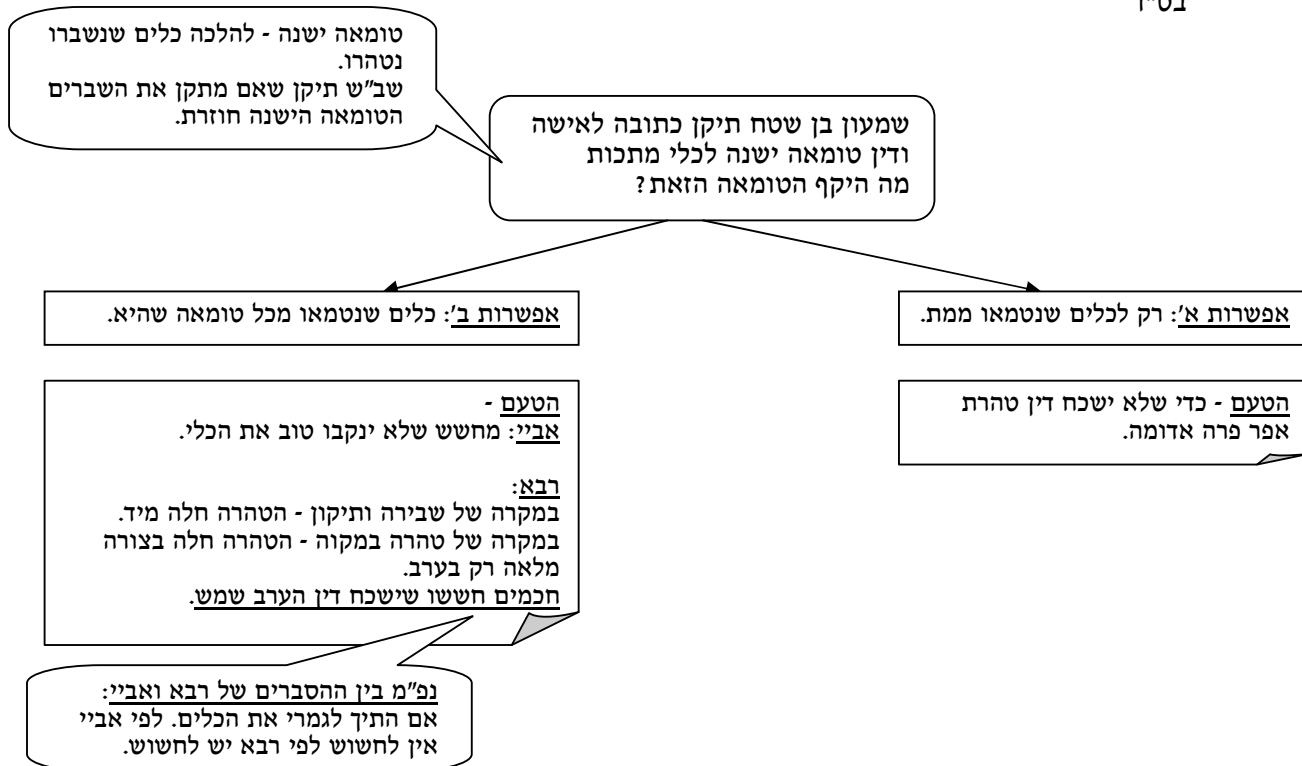


נפ"מ בין האפשרויות:
 א. לפי אפשרות א' הפשט הוא שכלי זכוכית לא נטמאים מחללם אלא רק במגע (חיצוני או פנימי). הראשונים נחלקו האם לפי אפשרות ב' כלי זכוכית מטמאים בחללם (תוס') או רק במגע (רמב"ם).
 ב. רע"א סובר שלפי אפשרות א' אם הכלי נטמא מהצד החיצוני הוא טמא רק מדין כלי מתכות ולכן יש לו טהרה במקוה.

ברייתא

הגמרא משתמשת בשיטת ר' מאיר כדי להסביר איך יש ברייתא שממנה משמע שכלי זכוכית יש להם טהרה במקוה - בברייתא היא מדובר בכלי זכוכית שניקבו ונסתמו במתכת.

כלי שניקבו ונסתם ע"י חומר, לפי מה מוגדר אופי הכלי:
 ר' מאיר: לפי החומר שבו סתמו את הכלי - המעמיד.
 חכמים: לפי החומר ממנו עשוי הכלי.



שבת טז: (הנקודות 3 מעל תוס' ד"ה 'אף') עד יז: (המשנה)

ביאורי מושגים
הכשר אוכל - כל חפץ מקבל טומאה רק אם הוא ראוי (אובייקטיבית) ועומד (סובייקטיבית) לתשמיש. אוכלים חריגים מכלל זה ולהם דרוש תנאי נוסף והוא שיבוא עליהם משקה לרצון. ישנם שני תנאים לרצון: 1. ביאת המשקה על הפרי תהיה לרצון. 2. אסיפת המשקה תהיה לרצון. הראשונים נחלקו האם צריך את שני התנאים הללו או שמספיק תנאי אחד.

הערות על מח' זו:
 1. ר' יוסי סובר שמח' זו לא הוכרעה בעלייה - ואין למנותה בין ה 18.
 2. המח' היא כשהניח מתחת למרזב, אם הניח סתם בחצר - מודים ב"ש שאינם שאובים.
 3. הניח בזמן שהיה מעונן - מודים ב"ה שמחשבתו נחשבת. הניח בזמן שהיה בהיר - מודים ב"ש שמחשבתו לא נחשבת. המח' היא כשהניח כשהיה מעונן, התבהר, ונהיה שוב מעונן.

מניין זה מצטרף ל 2 גזרות שנשנו במשנה (אין פולין ואין קורין לאור הנר) ול 9 (לר' יוסי) או ל 8 (לר' מאיר) הגזרות שגזרו בעניין טומאה לתרומה.

- עוד 8 או 7 גזרות שנגזרו בעלייה**
1. השוכח כלי מתחת לצינור ונזלו לתוכו מי גשמים: **ב"ש**: נחשבים שאובים. **ב"ה**: לא נחשבים שאובים.
 2. כלי עגול מביא טומאת מת גם אם ברוחבו יש רק 1/3 טפח, כל עוד יש בהיקפו טפח.
 3. תינוקת גויה נחשבת נידה מלידתה.
 4. הבוצר ענבים לגת ותוך כדי הבציר יצא מיץ מהענבים: **שמאי**: הוכשרו הענבים לקבל טומאה. **הלל**: חשב אחרת אבל כפף עצמו לפני **שמאי**!!!
 5. הזורע תרומה - הגידולים תרומה.
 6. מי ש'נתקע' בערב שבת עם ארנק לא יעבירונו כל פעם פחות מארבע אמות (ברה"ר) אלא יתנו לגוי.
 7. פת גויים, ושמנם וינם ובנותיהם - אסורים.
 8. תינוק גוי נחשב זב מלידתו.

ר' טרפון: הלכה זו שגויה!!!
ר' עקיבא: אם יש בו רוחב טפח - מאהיל את הטומאה על הכול. יש בו היקף טפח - מאהיל ומביא את הטומאה למי שנוגע בו. אין בו אפילו היקף טפח - מטמא רק את עצמו.

מדוע גזרו טומאה הרי זהו משקה שיצא שלא לרצון:
אפשרות א': מחשש שיבצור בסלים טמאים - יש שיטה שכלים טמאים מכשירים גם שלא לרצון.
אפשרות ב': מחשש שיבצור בסלים אטומים - שם האנשים מקפידים על הנוזל היוצא ולכן זה נחשב לרצון.
אפשרות ג': מחשש שיפריד אשכול - שם הכרחי שיצא משקה, ולכן יציאת המשקה נחשבת לרצון.
אפשרות ד': מחשש שיזלף מרצונו כשהענבים מחוברים - ואחר כך כשיתלשו, המשקה יכשיר את הענבים.

מדוע גזרו שהגידולים יהיו תרומה:
ר' חנינא: כדי שישראל לא ישהה אצלו את התרומה. **רבא**: כדי שכהן לא ישהה אצלו תרומה טמאה.

שלבי הגזרה:
 אסרו את בנותיהם מחשש עבודה זרה.
 אסרו את יינם מחשש לבנותיהם.
 אסרו פיתם ושמנם מחשש ליינם.

מדוע גזרו שתינוק גוי יהיה זב:
 מחשש למשכב זכור.